kartis isegi talu haamri alla minemist. Kuigi ta aineliselt suuremaist raskusist üle sai, olid kogu eluaja kestnud vahetpidamata töö pingutused ja loomulikult viimakskirjeldatud muredki ta tervise hävitanud ja viisid ta 13. VI 1900 mulda, enne kui ta oma suure registreerimistöö oleks suutnud lõpetada. Siiski oli ta jõudnud enne surma veel end. Eestimaa kubermangu ja suurelt osalt ka Tartumaa kohta käivad teated trükivalmis seada. Põhja-Eestisse puutuva materjali avaldas 1910. a. V. Reiman ta töö »Muinasajateadus eestlaste maalt« III osana. Muud teated läksid käsikirjadena üle Eesti Kirj. Seltsile, kus neid püüti täiendada, kuigi palju lisa enam ei saadud. — J.-i muististe registreerimisel on suur ja püsiv väärtus. Sel on muidugi, kui ainult asjaarmastaja tehtud tööl, meie aja nõuete seisukohalt suuri puudusi, kuid kahtlemata oleks praegu olnud väga raske veel seda ainestikku kokku saada, kui mitte J. mõned aastakümned varemini seda poleks koguma hakanud, millal seda veel palju enam oli kui nüüd. J.-i materjal, niihästi trükitud kui trükkimata, oli selleks põhjaks, millest algas uueaegne Eesti ülikooli poolt toimetatud teaduslik kinnismuististe uurimine ja niisugusena oli sel jäädav tähendus kodumaa muinasaja valgustamisele.

Peale mainitud muinasteaduslikkude tööde avaldas J. trükis veel terve rea muidki raamatuid ajaloo alalt. Eriti võiks mainida 9 annet mitmesuguseid ajaloolisi teateid, muinasusu kirjeldusi jne., avaldatud pealkirja all »Kodumaalt« (Tartus, 1874—79), kompileeritud saksakeelsest ajaloolisest kirjandusest, osalt rahvalt korjatud muinasjuttudest jne. 1883. a. ilmus J.-ilt Tartus »Õntsa Dr. Martin Luteruse elu lugu«. 1881.—83. a. ilmus Tartus 4-as andes tema Läti Henriku kroonika tõlge, milleks ta ladina keele oli ära õppinud. Praegu tuleb seda tõlget juba vananenuks pidada. — Õpetajana kirjutas J. ka mõne õppe- ja lauluraamatu koolidele.

Muinasajateadus eestlaste maalt III (1910, V. Reimani art.). *H. M-a.*

JUNG-STILLING, Friedrich v., statistik, sünd. 3. II 1836 Miitavis, surn. 2. XII 1888 Riias; õppis 1856—62 Tartu ülikoolis õigus- ja tulundusteadust. Selle lõpetamise järel teenis 1862—76 Balti kindralkuberneri kantseleis abisekretärina, saades a. 1863 Liivi kubermangu äsja-asutatud statistikakomitee sekretäriks, kelleks oli 1869. a.-ni. 1866. a. asutas Riia linn endale statistikabüroo, mille juhatajaks kutsuti J.-St. Pea samal ajal asus ellu Riia börsikomitee kaubandus-statistiline sektsioon, mis töötas tulemuslikult jällegi J.-St.-i juhatusel. 1869. a. asutas Liivi rüütelkond endale statistikabüroo, mis pidi eriti rõhku panema agraar- ja rahvakooli-statistikale. Ka selle direktoriks valiti J.-St., kes jäi sellele kohale, olles samaaegselt ka Riia linna statistikabüroo juhataja, kuni surmani. Ülalmainitud rea statistika-asutiste organiseerijana ja juhatajana on J.-St-il Liivimaa statistika ajaloos silmapaistvad ja jäädavad teened. J.-St. on kõigis oma tegevusjärkudes avaldanud rea statistilisi kirjatöid, mis olulise väärtusega. Peale publikatsioonide, mis käsitlevad eriti Riia linna ala: rahvaarvu liikumist, elamute-, finants- ja koolistatistikat ning kaubandust, on tema sulest veel ilmunud hulk laiema ulatusega statistilisi käsitlusi. Liivimaa rahvaarvu ja üldstatistika alalt mainitagu: »Material zu einer allgemeinen Statistik Livlands u. Oesels« I (1863), II (1864), III (1866); »Beitrag zur Bevölkerungsstatistik Livlands f. d. J. 1847—63« (1866). Tema juhatusel ja osavõttel viidi läbi Liivimaal ka 1881. a. 29. XII rahvalugemine, mille tulemused (Ergebnisse der livländischen Volkszählung...) ilmusid kolmes köites 1883—85. Maksu- ja finantsstatistika alalt ilmusid J.-St.-ilt »Beitrag zu einer vergleichenden Finanz-Statistik der Städte Livlands u. Oesels a. d. Jahren 1858, 1859 u. 1860« (1863) ja »Die direkten Steuern der livländ. Bauergemeinden im J. 1871« (1875). Eriti laialise tähelepanu osalisteks said J.-St.-i publikatsioonid agraarstatistika alalt: »Statistisches Material zur Beleuchtung livländ. Bauer-Verhältnisse« (1869), »Beitrag zur livländ. Agarstatistik« (1881) ja tema juhatusel Liivi maanõunikkude-kolleegiumi poolt väljaantud »Materialien zur Kentniss der livländ. Agrarverhältnisse« I—III (1883—85). — J.-St. oli ka Rahvusvahelise Statistilise Komitee liige selle asutamisest (1886) peale.

E. Blenck, Fr. v. J.-St. (Zeitschr. d. kgl. preuss. statistischen Bureaus, Bd. XXVIII, Heft 3—4; sama ka Balt. Wochenschr. 1889, nr. 31, lk 373 jj.); Ztg. f. Stadt u. Land, 1888, nr. 277; Rigasche Ztg. 1888, nr. 276; *Alb. acad.* *H. Kr.*

JUNGHOLZ, Karl (varjunimi Noorlein), näitleja ja näitejuht, sünd. 9. XII 1878 sauniku pojana Tartumaal, Laiusel, Kivijärve v., kust aga vanemad varssi Tartu asusid. Nende juures olid korteris Saksa Käsitööliste Seltsi näitlejad, kellede abil noor J. juba 8-aastaselt statistina näitelavale pääsis ja sellega tutvuma hakkas. J. õppis Treffneri gümnaasiumis, kust aga kehvuse pärast varakult pidi lahkuma, astus Mattieseni trükikotta, õppis ladujaks ja töötas seal, harrastades vabal ajal teatrit ja omandades mõne saksa näitleja juures lavakunstilisi teadmisi. 1900. a. suvel teeb ta esimese reisi Saksamaale, Prantsusmaale ja Belgiasse, matkates enamasti